

УДК 687.053.082

В. В. Серединський, старший судовий експерт

Волинського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ РИНКОВОЇ ВАРТОСТІ ВИРОБІВ ШКІРЯНОЇ ГАЛАНТЕРЕЇ

Розглянуто особливості проведення товарознавчого дослідження виробів шкіряної галантереї, запропоновано методи визначення виду матеріалу, з якого виготовлено виріб, з метою найточнішої його ідентифікації та пошуку аналогів під час встановлення ринкової вартості.

Ключові слова: шкіряна галантерея, асортимент, експрес-методи, товарознавче дослідження, ідентифікація виробу.

Рассмотрены особенности проведения товароведческого исследования изделий кожаной галантереи, предложены методы определения вида материала, из которого изготовлено изделие, с целью наиболее точной его идентификации и поиска аналогов при установлении рыночной стоимости.

Ключевые слова: кожаная галантерея, ассортимент, экспресс-методы, товароведческое исследование, идентификация изделия.

Abstract. The article deals with the features of conducting commodity research of products of leather haberdashery, the methods of determining the type of material from which the object was made, with the aim of the most accurate identification and the search for analogues in the establishment of market value are proposed.

Key words: leather haberdashery, range, express methods, commodity research, product identification.

Текстильна промисловість — одна з найперспективніших галузей економіки України, завдяки розвитку якої постійно розширюється асортимент товарів народного споживання. Разом з якісними товарами на ринку все більше з'являється товарів недобросовісних виробників, продукція яких не відповідає якості, яку вони презентують. Нині непоодинокими є випадки підтвердження цієї тези експертами за результатами проведення товарознавчої експертизи, хоча візуальний огляд таких виробів, зокрема виробів шкіряної галантереї, не завжди дає змогу дійти однозначного висновку про їх якість, наприклад щодо матеріалу, з якого їх виготовили (натуральна шкіра, пресована шкіра, шкірозамінник, екошкіра тощо). З огляду на зазначене дослідження методів визначення якості товарів народного споживання є доволі актуальним.

Дослідженню шкіряних виробів, у тому числі виробів шкіряної галантереї, присвятили свої праці М. П. Зрезарцев, В. І. Барченкова, Л. Г. Войнаш, І. О. Дудла, Д. І. Козьмич, М. М. Діаніч та ін. За їхнім авторством було видано низку підручників з товарознавства, зокрема непродовольчих товарів, які увійшли до навчальної про-

грами багатьох закладів вищої освіти. Однак питання визначення виду матеріалу, з якого виготовлено ту чи іншу річ (натурального, штучного тощо), без використання при цьому складних лабораторних досліджень і значних витрат часу в літературі висвітлено недостатньо.

Метою статті є дослідження особливостей проведення товарознавчого дослідження виробів шкіряної галантереї, наведення експрес-методів визначення матеріалу, з якого їх виготовлено, не вдаючись до проведення складних лабораторних досліджень.

Вироби шкіряної галантереї залежно від умов використання поділяють на побутові, які в побуті людини виконують утилітарні та естетичні функції, та спеціальні, що мають особливу конструкцію і які використовують у спеціальних умовах [1].

За призначенням вироби шкіряної галантереї поділяють на (рис. 1):

- дорожні речі (саквояж, портплед, валіза, несесер);
- предмети для зберігання паперів, грошей і документів (портфель, папка, гаман, портмоне, гаманець, обкладинка);
- предмети туалету (рукавички і рукавиці, сумки, ремені пояси і для годинників).

Рис. 1. Поділ виробів шкіряної галантереї залежно від призначення

Визначення належності товару до однієї з класифікаційних категорій, що прийняті у виробничо-торгівельній сфері, а також характеристик товару та зміни показників їх якості, установлення способу виробництва тощо і становить завдання товарознавчої експертизи.

Доволі часто для зменшення собівартості продукції виробники під час виробництва своїх товарів використовують пресовану шкіру. Пресована шкіра, по суті, не є шкірою — це шкірозамінник, одним із компонентів якого є шкіряні відходи (дрібні обрізки, клаптики, стружка, навіть шкіряний пил). Інший (основний) компонент — це різні синтетичні сполучні волокна поліефіру, поліаміду, поліетилену. Під час нагрівання ці волокна розплавляються, просочуючи і склеюючи матеріал. Ще один компонент, який використовують для додаткового зміцнення, — це синтетичні тер-

мопластичні смоли. Смоли також плавляться і просочують усю волокнисту структуру матеріалу. У результаті отримують доволі дешевий матеріал з низькою повітряно- вологопроникністю. Основним недоліком цього матеріалу є його ламкість — вироб з пресованої шкіри зазвичай недовговічний (наприклад реміні, застібки тріскаються на згинах).

Донедавна для того, щоб відрізнити натуральну шкіру від шкірозамінника, було достатньо піддати виріб короткотривалому термічному впливу або просто понюхати його. Однак сьогодні цього недостатньо, адже виробники синтетичних матеріалів винайшли особливі добавки, завдяки яким штучна шкіра за термічного впливу обуглюється, як і натуральна. А для отримання «шкіряного» запаху до будь-якого замінника можна додати відповідний ароматизатор [2].

Визначення виду матеріалу, з якого виготовлено наданий на дослідження виріб шкіряної галантереї (об'єкт), пропонується проводити за наведеною нижче схемою (рис. 2).

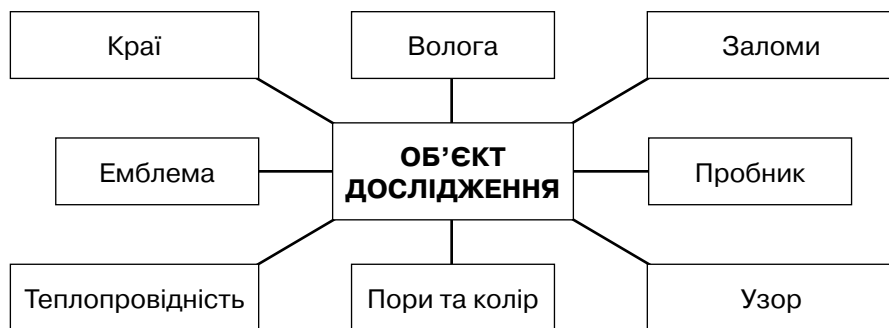

Рис. 2. Схема визначення виду матеріалу об'єкта дослідження

Відповідно до наведеної схеми використовують експрес-методи визначення виду матеріалу, з якого виготовлено виріб (наприклад, жіноча сумка).

Краї шкіри мають бути ретельно оглянуті. Якщо йдеться про гарну якісну сумку, то всі зрізи в ній, як правило, приховані. Особливу увагу слід звернути на стики і краї загинів — там не повинно бути прихованих швів (ураховуючи, що основу шкірозамінника часто становить текстиль, тканина або нитки на зрізі свідчать, що матеріал, з якого зроблено сумку, є шкірозамінником). У сумки з натуральної шкіри зріз є однорідним і щільним, із замшевою внутрішньою стороною (рис. 3).

Волога. Шкіру намочують водою і чекають 15 с, після цього залишки води витирають — якщо шкіра справжня, вона поглине воду і потемніє, а синтетична шкіра не зміниться (через

Рис. 3. Зріз сумки, виготовленої з натуральної шкіри

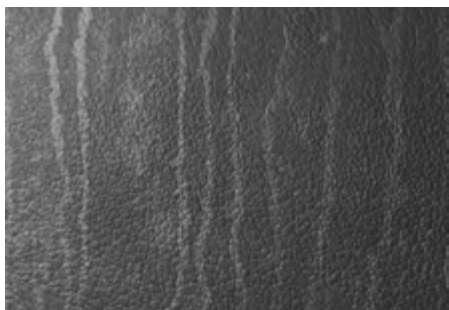

Рис. 4. Темні та світлі смуги, що з'явилися на поверхні сумки з натуральної шкіри під впливом вологи

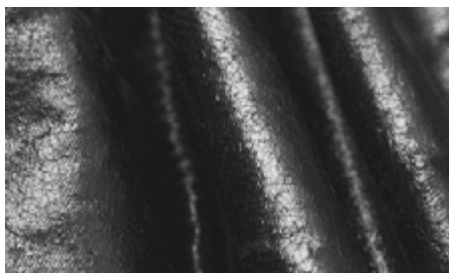

Рис. 5. Заломи поверхні виробу

різний ступінь промокання шкіри на сумочці, яку намочив дощ, з'являться плями, що призведе до появи темних і світлих смуг; рис. 4).

Заломи. Для з'ясування якості шкіри потрібно зігнути виріб (простіше всього клапан сумки) на 3–5 с, відпустити, зачекати 20–30 с. Відсутність заломів свідчить про те, що сумку виготовлено з натуральної шкіри. Якщо залом залишився, виріб, ймовірно, виготовлено зі шкірозамінника, адже штучна шкіра не має такої тягучості та еластичності, як натуральна, через те, що в її складі немає природних колагенів, завдяки яким матеріал повертається до вихідного положення (рис. 5).

Пробник. Шкіряну якісну сумку поставляють зі зразком-пробником матеріалу, з якого її виготовлено. Шляхом порівняння відповідності пробника текстурі (малюнку на матеріалі) шкіряної сумки можна з'ясувати, з якого матеріалу (шкіри чи замінника) її виготовлено (трапляються випадки, коли пробники зі шкіряної сумки прикріплюють на нешкіряні вироби подібного кольору; рис. 6).

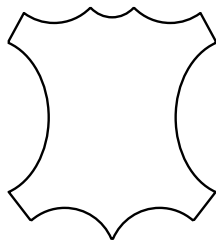
Емблема. На внутрішній поверхні сумки з натуральної шкіри має бути відштампований (або наявний у вигляді бирки) знак шкіри — емблема, яка повторює структуру шкіри на виробі (хоча задля справедливості слід зазначити, що це не є обов'язковою умовою постачання товару і не гарантує натуральності матеріалу). Чесні виробники виробів зі штучних матеріалів ставлять на свої товари спеціальний знак — ромбик (рис. 7) [3].

Узор. Натуральна шкіра має унікальний хаотичний малюнок, на відміну від штампованого шкірозамінника (рис. 8).

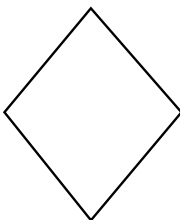
Теплопровідність. Для перевірки матеріалу на теплопровідність слід прикласти внутрішню поверхню доло-

Рис. 6. Загальний вигляд зразка-пробника сумки

Шкіра

Інші матеріали

Рис. 7. Знак шкіри та ромбик, який свідчить про те, що виріб виготовлено зі штучного матеріалу

Рис. 8. Відмінності узорів поверхні шкіри та шкірозамінника

ні до матеріалу сумки. Якщо виріб виготовлено з натуральної шкіри, то практично відразу можна відчувати тепло (водночас шкіра залишиться сухою). Шкірозамінник нагрівається довше, а від руки залишається вологий слід.

Пори та колір. Пори штучної шкіри однакові за формою і глибиною, а в натуральній шкірі вони розміщені у випадковому порядку. При згинанні, натягуванні або натисканні штучна шкіра може змінювати відтінок, а натуральна завжди зберігає свій колір [4].

Застосування запропонованих експрес-методів дасть змогу доволі швидко визначити, з якого саме матеріалу виготовлено досліджуваний виріб (шкіри, шкірозамінника тощо), у подальшому точно ідентифікувати його та знайти аналоги для встановлення його ринкової вартості.

Список використаної літератури

1. *Шкіряна* галантерея. Класифікація і групова характеристика асортименту. Вимоги до якості шкіргалантереї і дорожніх речей [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://comexpert.pto.org.ua/index.php?option=com_k2&view=item&id=1437: 1437.
2. *Как отличить кожу от заменителя и прессованной кожи?* [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <https://www.baby.ru/blogs/post/97215609-66147449/>.
3. *Как определить кожаная сумка или нет? В картинках (фото) — 7 проверенных способов + видео* [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://bagurban.com/posts/394681>.
4. *Как отличить натуральную кожу от кожзаменителя* [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://obuvon.com/blog/39>.

Стаття надійшла до редакції 17.01.2018 р.